

Konklúzió: vonzó forma a LISA nagyfelhasználói számára

A LISA jelenlegi 5000 dolláros árán nem számíthat több száz előfizetőre. Az online keresésekre fordított összegek alapján becsülve azonban remélhet annyi előfizetőt, amennyi már kifizetődővé teszi a vállalkozást.

Nagyon nagy felhasználónak kell lennie, sokat kell költenie az adatbázis használatára annak, akinek megéri beszerezni a drága berendezést és kifizetni a magas előfizetési díjat ezért az egy adatbázisért. Azonban a vállalati, felsőoktatási és kutatóintézeti könyvtárak számára nagyon lecsökkennek a költségek akkor, ha a Silver Platter Services az általuk legintenzívebben használt adatbázisokat szállítani tudja CD ROM-változatban. Ekkor ugyanis a hardvert és a szoftvert csak egyszer kell megfizetniük. Így már vonzóvá válhat a CD ROM. A Silver Platter Services ilyen megfontolás alapján elsősorban az orvosi és a jogi adatbázisokat célozta meg.

Sok sikert kívánunk ebben a munkában a Silver Platter Services-nek, és nagyra tartjuk a British Library Association Publishing Ltd. kiadót, amiért az első adatbázis-előállítók között volt az új eszköz hasznosításában. A CD ROM fejlődésével kapcsolatos eseményeket továbbra is figyelemmel kísérjük, mert azon a véleményen vagyunk, hogy ez a következő jelentős lépés a könyvtáru automatizálás folyamatában.

/HENDLEY, T.: LISA on compact ROM disc: an option for heavy users? = Information Media and Technology, 19. köt. 1. sz. 1986. p. 23–26./

(Válasz György)

1986. február – május

Mintegy kéttucatnyi CD ROM adatbázis

Már az elmúlt év végén olyan előrejelzések hangzottak el, hogy az 1986-os esztendő az áttörés éve lesz a CD ROM használatában. A legfrissebb hírek igazolják ezeket a jóslatokat. Kéttucatnyihoz közelít már azoknak az adatbázisoknak a száma, amelyek már vagy kaphatók, vagy heteken belül kaphatók lesznek CD ROM-változatban. Kivétel nélkül olyan adatbázisokról van szó, amelyek eddig online módon voltak elérhetőek. Néhány teljes adatbázist is lemezre visznek, más adatbázisokból részhalmozókat válogatnak le a CD ROM-változat számára.

A legaktívabb előállító jelenleg a *Digital Equipment Corporation (DEC)*. Hardvert és szoftvert nyújt a CD ROM-hoz, és adatbázisok lemezre vitelét vállalja. Jelenleg 5 adatbázis-előállítóval 9 adatbázis lemezre vitelére van érvényes szerződése. Az általa lemezre vitt adatbázisokat évi 1150 és 1395 \$ közötti előfizetési áron adja. Az előfizetésben benne van a negyedévenkénti aktualizálás, a telefonos tanácsadás, a dokumentáció és a MicroBASIS nevű információkereső programcsomag. A MicroBASIS a DEC MicroVAX I, MicroVAX II és DEC VAXstation III gépein, valamint az IBM PC/XT és IBM PC/AT gépeken fut.

A DEC a következő adatbázis-előállítókkal szerződött eddig:

Engineering Information, Inc. (a Compendex és az Engineering Meetings adatbázisok előállítója),

National Technical Information Service (az NTIS, a Federal Research in Progress és az SSIE Current Research adatbázisok előállítója),

Chemical Abstracts Service (a CA Search, a CA Old File, a CASSI, a Chemical Industry Notes és a Registry Nomenclature and Structure Service adatbázisok előállítója),

Royal Society of Chemistry (a Chemical Engineering Abstracts, a Chemical Business Newbase, a Chemical Hazards in Industry, a Current Biotechnology Abstracts, a Laboratory Hazards Bulletin, a Mass Spectrometry Bulletin és az Agrochemical Data Bank előállítója),

Fraser Williams (Scientific Systems), Ltd. (a Fine Chemicals Directory előállítója).

Az így készülő CD ROM adatbázisok közül négyről közöltek részletesebb adatokat.

A Chemical Abstracts egy részhalmozója kapható már CD ROM-változatban *Chemical Abstracts: Health and Safety in Chemistry* néven. Ez 50 000 rekordot tartalmaz kivonatokkal együtt, és a környezetkémia, a kémiai biztonság és a mérgek témái szerepelnek benne. Éves előfizetési ára 1195 \$.

A Compendex három részhalmozója, az 1983. július–1985. június közötti anyag több mint egyharmada került CD ROM-ra:

Aerospace Engineering (repülés és űrkutatás),

Chemical Engineering (vegyipar) és

Electrical and Computer Engineering (villamosság, elektronika, távközlés, számítógépek, irányítás, automatizálás).

Mindegyik részhalmozó egy-egy lemezt foglal el, egyenként több mint 100 000 rekorddal és részhalmozóként 1195 \$ az éves előfizetési díja.

A már konkrétan bejelentett CD ROM adatbázisok közé tartozik a *Current Biotechnology Abstracts* is.

Könyvtárakat célozott meg az R. R. Bowker Company, az International Computaprint Corporation (ICC) és az Online Computer Systems, Inc. szövetkezésével létrejött csoport. Ez év júniusára adják ki a *Books in Print* és az *Ulrich's International Periodicals Directory* adatbázisok CD ROM-változatát. Ők is hardvert, szoftvert és tanácsadást nyújtanak az adatbázisokhoz.

A denveri (Colorado, USA) Micromedex cég három kisebb orvosi klinikai adatbázist adott már ki CD ROM hordozón (toxikológia, gyógyszeradalógás, intenzív kezelés). Egy adatbázist 2900 \$-ért adnak, a hármat együtt 7500 \$-ért. Eddig 60 előfizetőjük van. A Mead Data Central szerződést kötött velük, és hamarosan előállítják CD ROM formában a Mead egyik adatbázisát vagy a MEDLINE-t, vagy valamelyik elsődleges folyóiratot teljes szövegű adatbázis formájában.

A Disclosure Information Group céginformációs adatbázisát, a DISCLOSURE II-t kínálja CD ROM formában, *COMPACT DISCLOSURE* néven. IBM PC-hez csatlakoztatható CD ROM olvasóberendezést is szállítanak az adatbázishoz az ilyen készülékekkel még nem rendelkező felhasználóknak. A felhasználó választhat a negyedévenkénti és az évenkénti aktualizálás között.

A Disclosure Information Group egyik leányvállalata, a Cambridge Scientific Abstracts is kiadja CD ROM-on a *MEDLINE* adatbázist (két lemezen), valamint a *Life Sciences Collection* és az *Aquatic Science and Fisheries Abstracts* adatbázisokat. A négy lemezt IBM PC-hez csatlakoztatható CD ROM olvasóval együtt összesen 6750 \$-ért, olvasóberendezés nélkül 6250 \$-ért adják. Az 1987-es aktualizálható lemezek viszont már együttesen csak 2750 \$-ba kerülnek.

A kereskedelmi forgalomba hozott adatbázisok mellett még mindig érkeznek hírek újabb demonstrációs CD ROM adatbázisokról is. Ilyet jelentett most be a British Library. Demonstrációs állományuk a *Blaise Online*, az *UKMARC*, a *Whitaker* és a *Conference Proceedings Index* adatbázisokból tartalmaz részleteket.

A Frost and Sullivan egyik jelentése újabb előrejelzést tett közzé a CD ROM terjedéséről. Eszerint 1990-ig évi 419%-os emelkedés várható az eladásban, ez 1990-re már 4,5 milliárd dolláros forgalmat jelent.

/Datapro directory of on-line services, 5. köt. 2. sz. 1986. p. 1–2.

Information Market, 1986. 43. sz. p. 6.

Database, 1986. p. 93–94.

Online, 10. köt. 3. sz. 1986. p. 14, 75–76./

(Válasz György)

CD ROM adatbázis ezernél több felhasználóval

1985 elején jelent meg az optikai lemezek egy személyi számítógépekhez is használható, a felhasználó számára írásra nem, csak olvasásra elérhető változata, a kompakt hanglemezekkel kompatibilis CD ROM. Az erre írt információ hanglemezyárban préseléssel sokszorosítható. Most hírt adunk egy tömeges felhasználású, CD ROM-ra írt adatbázisról.

Az újság szerkesztőségek óriási gyűjteményt tárolnak újságkivágásokból, hogy friss hírek, események előzményeinek utánanézhessenek. Ezek a kivágásgyűjtemények azonban nehezen kezelhetők, nehézkes, lassú és bizonytalan bennük a visszakeresés, mert egy-egy kivágás visszakeresésére sokkal több szempont szerint lehet szükség, mint ahány szerint nyilvántartható. Ez indokolja a papírformátum helyett a számítógéppel visszakereshető adatbázis létrehozását.

Ilyen újságkivágás-gyűjteményt tartalmazó adatbázist adott most ki CD ROM formában az *Oklahoma Publishing Company* egy leányvállalata, egyelőre valamivel több mint kétéves retrospektivitással. Már is ezernél több az előfizetőik száma. Amelyik előfizető már rendelkezik az igen elterjedt IBM PC személyi számítógéppel, annak az adatbázis felhasználásához csak egy 2190 dolláros lemezolvasót kell megvennie. Ez az adatbázis egyébként online már eddig is elérhető volt, *DataTimes* néven. 12 egyesült államokbeli helyi lap anyagát és két hírügynökség híreit tartalmazza.

/Information World Review, 1. köt. 1. sz. 1986. p. 14./

(Válasz György)

1986. június

Több mint negyven CD ROM adatbázis 1986. május elején

Tovább tart a CD ROM-technika robbanásszerű terjedése. Az 1986. áprilisi hírek szerint akkor nem egészen kéttucatnyi CD ROM adatbázis volt kapható a világon. Május 6–8-án viszont New Yorkban, az Egyesült Államok 7. *Nemzeti Online Találkozásán* (*Seventh National Online Meeting*), amely gyakorlatilag CD ROM témájú konferenciává vált, már több mint 40 lézerlemez adatbázis piacra kerüléséről számoltak be a résztvevők. Ezeknek az adatbázi-